

*Implementatie van nieuwe rechtspraak
door toedoen van Ombudsman Pensioenen*

5 HOOFDSTUK

Implementatie van nieuwe rechtspraak door toedoen van de Ombudsman Pensioenen

In dit hoofdstuk tonen we aan de hand van een voorbeeld aan hoe de Ombudsman Pensioenen ook dit werkingsjaar weer heeft bijgedragen tot de implementatie van nieuwe rechtspraak in de toepassing van de pensioenwetgeving.

De Federale Pensioendienst weigerde oorspronkelijk het grenscomplement toe te kennen aan degene die voor 1 december 2015 niet vervroegd met pensioen waren gegaan, ook al konden ze voor 1 december 2015 wel vervroegd met pensioen gaan en nadien in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage stapten. De Federale Pensioendienst interpreteerde de wet zodanig dat vanaf het moment dat iemand in het genot was van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage hij volgens de wetgeving zoals deze van kracht was tot en met 31 december 2018 niet meer voldoet aan de voorwaarden om vervroegd met pensioen te gaan. Op dat moment kon hij geen aanspraak meer maken op het grenscomplement. De Ombudsman Pensioenen wees erop dat de interpretatie van de FPD mensen ontmoedigt om hun beroepsactiviteiten verder te zetten na de vroegst mogelijke pensioendatum en hen aanspoort om vervroegd met pensioen te gaan.

Deze interpretatie staat haaks op de bedoeling van de wetgever. De FPD wijzigde na bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen zijn interpretatie: ook zij die voor 1 december 2015 niet vervroegd met pensioen gegaan zijn -ook al konden ze dit- doch later in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage terecht kwamen, hebben voortaan recht op het grenscomplement.

Ter verdediging van zijn argumentatie verwees de Ombudsman Pensioenen naar rechtspraak (vonnis arbeidsrechtbank Gent, 21 maart 2018 en Arbeidshof Antwerpen, afdeling Hasselt 17 januari 2020). Hiermee vervult de Ombudsman de rol van signaalgever van tendensen die zich voordoen in de rechtspraak.

Dit dossier toont eveneens aan dat de Ombudsman Pensioenen een rol kan spelen als vorm van alternatieve wijze van geschillenbeslechting.

DOSSIER 33959

De feiten

De heer Van Malder heeft een loopbaan van 1972 tot 2008 als grenswerknemer in Nederland. Vanaf 2009 tot heden heeft hij als werknemer in België gewerkt. Hij voldeed aan de voorwaarden tot het bekomen van een vervroegd pensioen en een grenscomplement vanaf 1 februari 2015. Doch hij opteerde ervoor om verder te werken en deze voordelen niet op te nemen.

Nadien werd hij ontslagen en stapte in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT).

Bij het ambtshalve onderzoek van zijn pensioenrechten op 65 jaar (ingangsdatum: 1 februari 2020) stelde hij vast dat er geen complement als grenswerknemer werd toegekend.

Bedenkingen

De pensioenwetgeving in verband met de toekenning en berekening van het grensarbeiderspensioen werd grondig aangepast voor de pensioenen die ten vroegste kunnen ingaan vanaf 1 januari 2016.

De programmawet van 19 december 2014 heeft de regels voor het “intern recht” pensioen grondig gewijzigd (wijziging van artikel 5 § 7 van het KB van 23 december 1996).

We verwijzen hierbij naar de toelichting bij de wet voor de belangrijkste principes (voor wat betreft de rustpensioenen) van deze hervorming van de aanvulling op het rustpensioen van de grens- of seizoenwerknemer:

- Enkel werknemers die een tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer vóór 1 januari 2015 bewijzen, kunnen later aanspraak maken op een aanvulling op het rustpensioen.
- Het recht op de aanvulling gaat slechts in op het ogenblik dat het buitenlands wettelijk pensioen, verkregen voor dezelfde activiteit, ingaat.
- Om het ‘pensioen intern recht’ te bepalen, wordt enkel rekening gehouden met de perioden van tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer in het land dat dit buitenlands wettelijk pensioen toekent.
- Alle Belgische en buitenlandse wettelijke pensioenen en pensioenvoordelen worden in mindering gebracht van het ‘pensioen intern recht’ om de te betalen aanvulling vast te stellen.
- De aanvulling op het rustpensioen is enkel betaalbaar indien het buitenlands wettelijk pensioen verkregen voor dezelfde activiteit daadwerkelijk betaalbaar is.
- Het verzaken aan het wettelijk pensioen op basis van de wetgeving van het land van tewerkstelling, heeft automatisch de verzaking aan de aanvulling tot gevolg.

Op de valreep kwam er nog een overgangsregeling. De bestaande regels blijven van toepassing op de werknemer:

- die perioden van tewerkstelling als grens- of seizoenwerknemer gelegen vóór 1 januari 2015 bewijst; en
- die vóór 1 december 2015, naargelang het geval de leeftijd van 65 jaar bereikt of *voldoet aan de voorwaarden om zijn vervroegd rustpensioen te krijgen*.

De FPD deelde aan de heer Van Malder mee dat aangezien hij in het genot was van een SWT er geen mogelijke ingangsdatum van zijn pensioen is vóór 1 december 2015 waardoor het grenscomplement dient toegekend te worden volgens de nieuwe wetgeving. De FPD stelt dat artikel 4 § 4 van het KB van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (zoals van toepassing voor de wetwijziging door artikel 4 van de wet van 5 december 2017 die in werking trad op 1 januari 2019) het immers niet mogelijk maakt vervroegd met pensioen te gaan wanneer iemand in het genot is van een uitkering in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag. Dit komt er op neer dat er in casu geen grenscomplement kan worden toegekend.

De heer Van Malder voldeed aan de voorwaarden van deze overgangsbepaling: hij werkte immers als grenswerknemer voor 1 januari 2015 en voldeed aan de voorwaarden om op 1 februari 2015 zijn vervroegd pensioen te verkrijgen.

Het gegeven dat hij niet effectief op vervroegd pensioen ging en koos voor SWT doet echter geen afbreuk aan het feit dat hij aanspraak kon maken op een vervroegd pensioen. De programmawet vereist immers geenszins het effectief uitputten of het genieten van een vervroegd pensioen. Dit strookt overigens niet met de bedoeling van de wetgever. We lezen immers “Zo worden deze werknemers aangespoord om hun beroepsactiviteiten verder te zetten en hun rustpensioen niet aan te vragen om te ontsnappen aan deze hervorming” (zie Toelichting bij aangenomen amendement d.d. 10 december 2014 ontwerp programmawet 19 december 2014, Parl.St. Kamer 2014-2015, nr. 54Ko672/006, 17).

Conclusie

Na bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen waarbij deze verwees naar rechtspraak (vonnis arbeidsrechtbank Gent, 21 maart 2018 en Arbeidshof Antwerpen, afdeling Hasselt 17 januari 2020) wijzigde de FPD zijn ingenomen standpunt en besliste dat wanneer belanghebbende voldoet aan de voorwaarden om op vervroegd pensioen te gaan vóór 1 december 2015 en daarna instapt in de regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag de oude regeling inzake grenscomplement moet toegepast worden.

In de andere gevallen, met name wanneer betrokkene in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag stapt en pas ná deze datum voldoet aan de voorwaarden om op vervroegd rustpensioen te gaan (zelfs vóór 1 december 2015) zal de nieuwe regeling inzake het complement grenswerknemer toegepast worden (wat betekent dat geen grenscomplement kan toegekend worden voor de ingangsdatum van het buitenlands pensioen).

De heer Van Malder ontvangt dan ook een nieuwe beslissing waarbij hem vanaf 1 februari 2020 naast zijn Belgisch rustpensioen van 761,79 euro per maand wel het complement ten bedrage van 956,34 euro per maand als grenswerknemer wordt toegekend.

Uiteindelijk laat betrokkene deze voordelen niet uitbetalen daar hij overeenkomstig het KB 12 december 2018 tot wijziging van het KB van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsuitkeringen door het niet opnemen van deze voordelen nog aanspraak maakt op werkloosheidsuitkeringen vermits hij nog geen buitenlands pensioen kan genieten (ingangsdatum 27 juni 2021) en 15 jaar grenswerknemer was. In dit kader merken we op dat dit KB 12 december 2018 er gekomen is nadat de Ombudsman Pensioenen samen met de federale Ombudsman en de Nationale Nederlandse Ombudsman volgende problematiek heeft aangekaart (zie Jaarverslag 2016 p. 87-92).

In België wonende grenswerknemers die in Nederland werkten maar daarna werkloos werden, kregen geen werkloosheidsuitkering meer in België vanaf de maand volgend op hun 65ste verjaardag. Doch hadden ze op dat moment nog geen recht op hun pensioen dat door Nederland wordt uitbetaald. De pensioenleeftijd is daar immers hoger dan in België.

Deze grensarbeiders riskeerden zo om gedurende een periode tot maximum ongeveer twee jaar in een juridisch vacuüm terecht te komen, zonder pensioen en zonder werkloosheidsuitkering. De Belgische federale Ombudsman, hierin gesteund door de Belgische Ombudsman Pensioenen en de Nederlandse Ombudsman, beval aan de continuïteit van de sociale rechten te vrijwaren.

Deze aanbeveling leidde ertoe dat de Belgische wetgeving op de werkloosheid werd aangepast. Een in België wonende volledig werkloze die minstens 15 jaar grenswerknemer was en die geen aanspraak kan maken op een buitenlands pensioen kan met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018 na de leeftijd van 65 jaar werkloosheidsuitkeringen krijgen. De heer Van Malder heeft hiervan gebruik gemaakt.